

การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน
ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำ
และบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์*

DEVELOPING OF COOPERATION PROCESSES IN IRRIGATION WATER
MANAGEMENT UNDER PUBLIC MANAGEMENT 4.0 OF THE PRAN BURI
WATER TRANSMISSION AND MAINTENANCE PROJECT,
PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE

กวินธิดา สุขสว่าง

Kavintida Suksawang

วัลย์พร ชินศรี

Walaiporn Chinnasri

มหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ด, ประเทศไทย

Stamford International University, Thailand

E-mail: Kavintida.39@Gmail.Com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน 2) เปรียบเทียบกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล 3) ศึกษาการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน 4) ศึกษาการพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มตัวอย่าง คือ บุคลากรในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 138 คน ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถาม และแบบ

* Received 23 July 2024; Revised 28 August 2024; Accepted 7 September 2024

สัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลสถิติเชิงพรรณนา ใช้ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติเชิงอนุมาน ใช้การทดสอบค่าที ความแปรปรวนทางเดียว การถดถอยพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) กระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน อยู่ในระดับมากที่สุด 2) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ไม่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน 3) การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001 ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 4) การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มุ่งเน้นการสร้างแผนการทำงานร่วมกัน พัฒนาโครงการที่สำคัญต่อการบริหารจัดการน้ำชลประทาน สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้าง ส่งเสริมแนวคิดใหม่ ๆ ในการบริหารจัดการน้ำชลประทานและสื่อสารอย่างเปิดเผย เพื่อสร้างความเข้าใจ ความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันของบุคลากร

คำสำคัญ: กระบวนการความร่วมมือ, การบริหารจัดการน้ำ, การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0

Abstract

This research aimed to 1) study the level of cooperation process in irrigation water management, 2) compare the cooperation process in irrigation water management classified by personal characteristics, 3) study the relationship between public administration 4.0 and the cause-effect relationship to the cooperation process in irrigation water management, and 4) study the development of the cooperation process in irrigation water management under public administration 4.0 of Pramburi Water Supply and Maintenance Project, Prachuap Khiri Khan Province. The sample group consisted of 138 personnel in Pramburi Water Supply and Maintenance Project, Prachuap Khiri Khan Province, and 12 key informants. The instruments used were questionnaires and interview forms. Descriptive statistics were used to analyze the data, using percentages, means, standard deviations, inferential statistics, using t-tests, one-way variance, and multiple regression. The results of the study found that 1) the cooperation process in irrigation water management was at the highest level, 2) personal characteristics, including gender, age, education level, occupation, and average

monthly income, were not related to the cooperation process in irrigation water management, and 3) Public administration 4.0 in terms of implementation results, had a cause-effect relationship to the cooperation process in irrigation water management. Statistically significant at the 0.001 level, focusing on the operating system, and strategic planning have a cause-and-effect relationship with the cooperation process in irrigation water management at a statistically significant level of 0.05. 4) Development of the cooperation process in irrigation water management under the government management 4.0 of the Pranburi Water Supply and Maintenance Project, Prachuap Khiri Khan Province, focuses on creating a joint work plan, developing important projects for irrigation water management, creating an open environment, promoting new ideas in irrigation water management, and communicating openly to create understanding and trust in personnel cooperation.

Keywords: Collaboration Process, Water Management, Public Administration 4.0

บทนำ

น้ำเป็นทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์ สัตว์ และพืช โดยมีคำกล่าวว่า "น้ำคือชีวิต" ในปัจจุบัน ความต้องการใช้น้ำในทุกภาคส่วนเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งในภาคเกษตรกรรม อุตสาหกรรม และการอุปโภคบริโภค เนื่องจากจำนวนประชากรและการขยายตัวของเมืองเพิ่มขึ้น อย่างไรก็ตาม ปริมาณน้ำในแหล่งน้ำมีจำกัด ทำให้ไม่เพียงพอต่อความต้องการที่เพิ่มขึ้น สาเหตุหลักมาจากการใช้น้ำอย่างไม่รู้คุณค่า การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และภาวะโลกร้อน ที่ทำให้เกิดความแห้งแล้ง การขาดแคลนน้ำเป็นปัญหาหลักที่หลายประเทศ รวมถึงประเทศไทย กำลังเผชิญและหาทางแก้ไข ประเทศไทยเป็นประเทศเกษตรกรรมที่ต้องการใช้น้ำมากเพื่อผลผลิตสูง นโยบายเร่งรัดการผลิตเพื่อส่งออกทำให้ความต้องการน้ำของเกษตรกรเพิ่มขึ้น ขาดประสิทธิภาพในการใช้น้ำชลประทาน และการขยายความต้องการใช้น้ำในภาคส่วนอื่นๆ ส่งผลให้ปัญหาการขาดแคลนน้ำทวีความรุนแรงมากขึ้นในทุกภาคส่วน (กองส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน, 2563)

การจัดสรรน้ำให้แก่ผู้ใช้น้ำชลประทานอย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน เป็นหน้าที่หลักของกรมชลประทานที่ต้องดูแลแหล่งน้ำทั่วประเทศ ซึ่งต้องใช้บุคลากรจำนวนมากในการปฏิบัติงาน กรมชลประทานมีนโยบายลดอัตราค่าจ้าง ส่งผลให้จำนวนเจ้าหน้าที่ลดลงและขาดบุคลากรในการดูแลการชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ การบริหารจัดการน้ำชลประทานยังประสบปัญหาล้มเหลว เนื่องจากเกษตรกรขาดความเชื่อมั่นต่อเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน และไม่ได้มีส่วนร่วมในการดูแลหรือการตัดสินใจ และมีความต้องการใช้น้ำที่ไม่

สอดคล้องกัน ทำให้เกิดปัญหาการแย่งชิงน้ำระหว่างเกษตรกร นอกจากนี้ เกษตรกรยังขาดจิตสำนึกในความเป็นเจ้าของ ไม่เข้าใจการบริหารจัดการน้ำชลประทาน และไม่ให้ความร่วมมือในการบำรุงรักษาระบบชลประทาน ส่งผลให้เกิดการใช้น้ำอย่างไม่ประหยัดและความไม่เข้าใจกันระหว่างเจ้าหน้าที่กรมชลประทานกับเกษตรกร จนเกิดการชุมนุมเรียกร้องของเกษตรกรผู้ใช้น้ำบ่อยครั้ง (กองพัฒนาการบริหารจัดการน้ำและการมีส่วนร่วม, 2562) กรมชลประทาน เป็นหน่วยงานภาครัฐที่มีภารกิจหลักในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อการผลิตในทุกภาคส่วนของประเทศ โดยการพัฒนาแหล่งน้ำตามศักยภาพของกลุ่มน้ำให้เกิดความสมดุลและบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ ทัวถึง เป็นธรรม และยั่งยืน ภายใต้ยุทธศาสตร์กรมชลประทาน 20 ปี (พ.ศ. 2560-2579) ทิศทางการบริหารจัดการน้ำชลประทานจึงมุ่งเน้นไปที่การเพิ่มประสิทธิภาพการใช้ประโยชน์จากน้ำชลประทานที่ได้รับการพัฒนาแล้ว โดยการเปลี่ยนแปลงจากการพัฒนาเชิงปริมาณไปสู่การพัฒนาเชิงคุณภาพ ด้วย “ยุทธศาสตร์การพัฒนายั่งยืน” ที่เน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการชลประทานและเพิ่มคุณค่าของน้ำชลประทาน การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาและบริหารจัดการน้ำทุกระดับอย่างบูรณาการโดยทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง จะทำให้การบริหารจัดการน้ำตอบสนองความต้องการของประชาชน และการจัดสรรน้ำให้แก่เกษตรกรผู้ใช้น้ำได้อย่างทั่วถึง เป็นธรรม และยั่งยืน (กรมชลประทาน, 2560)

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นหน่วยงานที่ดูแลและประสานงานกับกลุ่มผู้ใช้น้ำในพื้นที่อย่างใกล้ชิด โดยมุ่งเน้นการบริหารจัดการน้ำเพื่อการชลประทานสำหรับผู้ใช้น้ำในพื้นที่ ปัจจุบัน ภาคเกษตรกรรมมีการเติบโตอย่างรวดเร็ว การใช้พื้นที่เพื่อการเกษตรต่างๆและการใช้น้ำเพื่อการอุปโภคบริโภคเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้ความต้องการใช้น้ำเพิ่มขึ้นตามไปด้วย เนื่องจากปริมาณน้ำต้นทุนในแหล่งน้ำมีจำกัด แต่ความต้องการใช้น้ำกลับเพิ่มขึ้น จึงเกิดความขัดแย้งระหว่างผู้ใช้น้ำชลประทานที่มีความต้องการน้ำในประเด็นต่าง ๆ กลุ่มผู้ใช้น้ำยังขาดความร่วมมือในการทำงานร่วมกับเจ้าหน้าที่กรมชลประทาน ขาดข้อมูลและความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน และขาดความเชื่อมโยงกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำ ดังนั้น การรับรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำจึงมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของเกษตรกรในกลุ่มผู้ใช้น้ำโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี การส่งเสริมให้กลุ่มผู้ใช้น้ำเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการบริหารจัดการน้ำชลประทานในทุกขั้นตอนอย่างจริงจังจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะช่วยให้การบริหารจัดการน้ำชลประทานประสบความสำเร็จ (ศูนย์สารสนเทศ, 2552) โดยการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ที่เป็นเครื่องมือการประเมินระบบการบริหารของส่วนราชการในเชิงบูรณาการเพื่อเชื่อมโยงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการกับเป้าหมายและทิศทางการพัฒนาของประเทศ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นแนวทางให้หน่วยงานภาครัฐพัฒนาไปสู่ระบบราชการ 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ, 2566)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี โดยศึกษาการพัฒนาการบริหารจัดการน้ำชลประทาน โดยศึกษากระบวนการความร่วมมือมีความสัมพันธ์ต่อการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ตลอดจนการพัฒนาสู่ความยั่งยืน ซึ่งอาจเป็นประโยชน์ต่อการนำไปปรับใช้ในการเสริมสร้างความเข้มแข็งของกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในหน่วยงานต่างๆในสังกัดกรมชลประทาน หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปประยุกต์ใช้อย่างเหมาะสมอันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าหมายที่กรมชลประทานกำหนดไว้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
2. เพื่อเปรียบเทียบกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำแนกตามลักษณะส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ - ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์
4. เพื่อศึกษาการพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาเกี่ยวกับ การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี มีการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ศึกษาได้กำหนดระเบียบวิธีวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งหมดจำนวน 721 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ข้าราชการ พนักงานราชการ ลูกจ้างประจำ และลูกจ้างชั่วคราว ในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยใช้สูตรคำนวณของ (Samuel B, 1991) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 138 คน

1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ

กลุ่มเป้าหมายผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ตัวแทนบุคลากรที่ปฏิบัติงานในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จำนวน 6 คน และตัวแทนผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน จำนวน 6 คน รวมทั้งสิ้นจำนวน 12 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 แบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลลักษณะส่วนบุคคล ประกอบด้วย (1) เพศ (2) อายุ (3) ระดับการศึกษา (4) อาชีพ และ (5) รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นแบบตรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 , 3 ข้อมูลการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 และข้อมูลกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน เป็นข้อคำถามปลายปิดและประเมินค่าคะแนนเป็น 5 ระดับ ตามแบบลิเคิร์ท สเกล (Likert Scale)

ตอนที่ 4 ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ เป็นคำถามปลายเปิด (Open Ended Questionnaire)

2.2 แบบสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ได้แก่

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ถูกสัมภาษณ์

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน

2.3 ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

2.3.1 ศึกษาค้นคว้า ตำรา วารสาร บทความ แนวคิดของนักวิชาการ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถามให้มีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาในครั้งนี้

2.3.2 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบพิจารณาความถูกต้อง

2.3.3 นำร่างแบบสอบถามเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน เพื่อทำการตรวจสอบและคำนวณหาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์แต่ละข้อ (Index of item Objective Congruence: IOC) เกณฑ์คุณภาพที่ตั้งไว้ข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.70 - 1.00

2.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแล้วทำการทดสอบความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำไปทดสอบ (Try-Out) กับบุคคลที่มีลักษณะเช่นเดียวกับประชากรและไม่ใช้กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย จำนวน 30 คน ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.721 ถือว่ายอมรับได้ และนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ขอบหนังสือขอความอนุเคราะห์และความร่วมมือในการเก็บข้อมูลงานวิจัย จากมหาวิทยาลัยนานาชาติแสตมฟอร์ดถึงบุคลากรในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

3.2 ดำเนินการแจกแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ บุคลากรในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จำนวน 138 คน และเก็บรวบรวม นำมาตรวจสอบความถูกต้อง ครบถ้วน สมบูรณ์ เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ทางสถิติและวิเคราะห์เนื้อหาต่อไป

3.3 ดำเนินการสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 12 คน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ต้องการและสามารถตอบวัตถุประสงค์ในการวิจัยได้ นำข้อมูลมาถอดคำสัมภาษณ์ เรียบเรียงข้อมูลและนำไปวิเคราะห์ต่อไป

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 แบบสอบถามเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1.1 สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน คำนวณหาค่าความถี่และค่าร้อยละแล้วนำเสนอด้วยตาราง

2. วิเคราะห์ข้อมูลการบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 จำนวน 28 ข้อ และข้อมูลกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน จำนวน 24 ข้อ คำนวณหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) นำผลที่ได้มาเปรียบเทียบกับเกณฑ์คุณภาพในการแปลผลดังนี้

4.21 – 5.00 หมายถึง มีการบริหารจัดการ/มีความร่วมมือใช้อยู่ในระดับมากที่สุด

3.41 – 4.20 หมายถึง มีการบริหารจัดการ/มีความร่วมมือในระดับมาก

2.61 – 3.40 หมายถึง มีการบริหารจัดการ/มีความร่วมมือใช้อยู่ในระดับปานกลาง

1.81 – 2.60 หมายถึง มีการบริหารจัดการ/มีความร่วมมือใช้อยู่ในระดับน้อย

1.00 – 1.80 หมายถึง มีการบริหารจัดการ/มีความร่วมมืออยู่ในระดับน้อยที่สุด

3. วิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ นำมาเจแนบและเรียบเรียงเป็นประเด็นเกี่ยวกับการพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

4.1.2 สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics)

1. ทดสอบสมมุติฐานที่ 1 ลักษณะส่วนบุคคลที่แตกต่างกันมีกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ต่างกัน โดยใช้สถิติ t-test สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 2 กลุ่ม และใช้สถิติ one-way ANOVA สำหรับเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างตัวแปรอิสระที่มี 3 กลุ่ม ขึ้นไป และหากพบว่ามี ความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการทดสอบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีการ LSD (Least Significant Difference Test)

2. ทดสอบสมมุติฐานที่ 2 การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ – ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multi Linear Regression Analysis) และทดสอบความเป็นอิสระกันของความคลาดเคลื่อน คือ Durbin-Watson ซึ่งมีค่าเท่ากับ $1.5 \leq \text{Durbin-Watson} \leq 2.5$

4.2 แบบสัมภาษณ์เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

วิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ศึกษาจากข้อมูลเบื้องต้นด้วยการแยกประเภทการลดทอนข้อมูล จัดเป็นหมวดหมู่ และสร้างข้อสรุป โดยนำผลการสรุปต่าง ๆ มาเชื่อมโยงจนเกิดเป็นโครงสร้างที่สามารถตอบปัญหาได้ตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยแล้วนำเสนอด้วยวิธีเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสรุปผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ลักษณะส่วนบุคคลในภาพรวม มีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2. ระดับกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามลำดับดังนี้ การสนธิความร่วมมือ (Synthesizing) การสร้างภาวะผู้นำ (Building Leadership) การระดมความร่วมมือ (Mobilization) การวางกรอบความร่วมมือ (Framing) การกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ (Activation) การสร้างความถูกต้องชอบธรรม (Building Legitimacy)

ตารางที่ 1 สรุปผลการทดสอบลักษณะส่วนบุคคลมีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน

สมมติฐาน	สถิติที่ใช้	Sig.	ผลการทดสอบ
เพศที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่ต่างกัน	Independent t-test	0.832	ปฏิเสธ
อายุที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.871	ปฏิเสธ
ระดับการศึกษาที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.120	ปฏิเสธ
อาชีพที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.961	ปฏิเสธ
รายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ไม่ต่างกัน	One way ANOVA	0.546	ปฏิเสธ

3. การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม ด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ และด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการมีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.001

ตารางที่ 2 สรุปผลการทดสอบระดับกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน

การบริหารจัดการภาครัฐ	กระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของ
4.0 ของโครงการส่งน้ำและ	โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปรางบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

บำรุงรักษาปราณบุรี	การ	การ	การ	การ	การ	การ	ภาพรวม
จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	กระตุ้น	วาง	ระดม	สนธิ	สร้าง	สร้าง	
	ส่งเสริม	กรอบ	ความ	ความ	ภาวะ	ความ	
	ให้เกิด	ความ	ร่วมมือ	ร่วมมือ	ผู้นำ	ถูกต้อง	
	ความ	ร่วมมือ				ชอบ	
	ร่วมมือ					ธรรม	
1. การนำองค์การ	-	-	-	-	-	-	-
2. การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์	0.013	-	-	0.004	-	-	0.023
3. การให้ความสำคัญกับผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย	-	-	-	-	-	-	-
4. การวัด การวิเคราะห์ และการจัดการความรู้	-	-	-	-	-	-	-
5. การมุ่งเน้นบุคลากร	-	-	0.033	-	-	-	-
6. การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ	-	-	-	0.039	-	-	0.019
7. ผลลัพธ์การดำเนินการ	0.018	0.003	0.006	0.003	0.019	-	0.000

4. การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวมพบว่า การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน โดยเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพการให้บริการและตอบสนองความต้องการของผู้ใช้น้ำอย่างเป็นธรรม ผ่านการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลและการสื่อสารที่ชัดเจน นอกจากนี้ และควรมีการอบรมเพื่อพัฒนาความรู้และทักษะของบุคลากร รวมถึงการควบคุมและตรวจสอบภายในอย่างต่อเนื่อง มีการประเมินผลและปรับปรุงการดำเนินงานตามตัวชี้วัด ส่งเสริมการทำงานร่วมกันของบุคลากรและการมีส่วนร่วมของชุมชน รวมทั้งมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม เพื่อสร้างความไว้วางใจและความร่วมมือในการจัดการน้ำชลประทานให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

1. กระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ในภาพรวมและรายด้าน มีกระบวนการความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด การกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ (Activation) การวางกรอบความร่วมมือ (Framing) การระดมความร่วมมือ (Mobilization)

การสนธิความร่วมมือ (Synthesizing) การสร้างภาวะผู้นำ (Building Leadership) การสร้างความถูกต้องชอบธรรม (Building Legitimacy) ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี มีการจัดการและการดำเนินงานอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถสร้างความเข้าใจและความไว้วางใจในการทำงานร่วมกันของบุคลากรในหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานอย่างสม่ำเสมอ โดยการใช้เครื่องมือและเทคโนโลยีที่เหมาะสม สร้างสภาพแวดล้อมที่เปิดกว้าง รวมถึงพัฒนาบุคลากรอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีความสำเร็จในการบริหารจัดการน้ำชลประทานอย่างมีประสิทธิภาพ ยั่งยืน และเป็นประโยชน์ต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง สามารถแยกเป็นรายด้านเรียงตามลำดับดังนี้

ด้านการสนธิความร่วมมือ (Synthesizing) พบว่า มีกระบวนการความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานและกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานได้สร้างสภาพแวดล้อมที่สร้างประโยชน์ร่วมกันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง มีการจัดทำข้อมูล ประชาสัมพันธ์ และเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารจัดการน้ำ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงข้อมูลและเข้าใจถึงการบริหารจัดการน้ำชลประทานในพื้นที่ และสร้างเงื่อนไขในการบริหารจัดการน้ำที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันอย่างชัดเจน ซึ่งสอดคล้องกับบุญยวีร์ หนูประกอบ และวิยุทธ์ จำรัสพันธ์ (2562) ผลการวิจัย กระบวนการด้านการสนธิความร่วมมือ พบว่า ภาครัฐต้องรู้จักรวบรวมทรัพยากรจากฝ่ายต่างๆ และเปิดพื้นที่ให้ทุกภาคส่วนได้ช่วยแก้ไขปัญหาย่อยอย่างเป็นระบบมากกว่าที่ภาครัฐจะทำงานเองอยู่เพียงฝ่ายเดียว และภาคประชาสังคม ที่มีเงินทุนสนับสนุนและอุปกรณ์ที่ทันสมัย ที่เริ่มจากการจัดการตนเองในสิทธิของพื้นที่ที่แหล่งธุรกิจของตนเอง และมีการเผื่อแผ่ช่วยเหลือไปยังชุมชนใกล้เคียง เกี่ยวกับการจัดการอุทกภัยในพื้นที่ทำให้ลดความเสี่ยงและบรรเทาการเกิดอุทกภัย ด้วยความรู้ในการศึกษาข้อมูลที่ทันต่อสถานการณ์

ด้านการสร้างภาวะผู้นำ (Building Leadership) พบว่า มีกระบวนการความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในหน่วยงานมีความเชี่ยวชาญ มีทักษะที่ดี และสามารถจัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน แลกเปลี่ยนข้อมูล แบ่งความรับผิดชอบระหว่างหน่วยงานกับกลุ่มผู้ใช้น้ำ ทำให้เกิดการทำงานที่มีประสิทธิภาพ สร้างความเชื่อมั่นให้แก่กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทาน ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิด กระบวนการความร่วมมือ ของ John S Bryson & Other (2006) ได้อธิบายไว้ว่า การสร้างภาวะผู้นำในกระบวนการความร่วมมือมักจะทำให้เกิดบทบาทที่หลากหลายของผู้นำทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ การกระจายตำแหน่งผู้นำที่เป็นทางการก็มีความสำคัญ กล่าวคือ หากหุ้นส่วนที่มีพลังอำนาจสูงได้รับตำแหน่งผู้นำสูงสุด หุ้นส่วนที่มีพลังอำนาจน้อยอาจเรียกร้องหลักประกันอื่น ๆ เพื่อให้สามารถผลักดันผลประโยชน์ในความร่วมมือได้ และเนื่องจากผู้นำในความร่วมมืออาจสลับเปลี่ยนหมุนเวียนกันอยู่ตลอดเวลา หุ้นส่วนในความร่วมมือจึงจำเป็นต้องได้รับแรงกระตุ้นส่งเสริม

ด้านการระดมความร่วมมือ (Mobilization) พบว่า มีกระบวนการความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า มีการสนับสนุนการทำงานร่วมกันระหว่างกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานกับหน่วยงานภาครัฐและบุคคลภายนอกเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และเทคโนโลยี วางแผนการบริหารจัดการน้ำอย่างเป็นระบบ สร้างสภาพแวดล้อมที่เชื่อมั่นและเปิดกว้าง ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและความร่วมมืออย่างมีประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน สอดคล้องกับ มนตรี นุ่มนาม (2555) โดยมุมมองทั้งของภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม ที่เข้ามาให้ความร่วมมือต่างมองว่าการทำงานแบบเป็นเครือข่ายมีความสำคัญ และสอดคล้องกับกระบวนการสร้างความร่วมมือที่มนตรีพบว่า การระดมความร่วมมือ โดยใช้วิธีการเชิญทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องเข้ามาประชุมร่วมกันเพื่อแบ่งงานกันทำเป็นสิ่งจำเป็น

ด้านการวางกรอบความร่วมมือ (Framing) พบว่า มีกระบวนการความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า บุคลากรในหน่วยงานร่วมกันกำหนดเป้าหมายและแนวทางการบริหารจัดการน้ำชลประทานที่ตอบสนองความต้องการของกลุ่มผู้ใช้น้ำ พร้อมทั้งมีส่วนร่วมและรับผิดชอบในการปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดร่วมมือกับกลุ่มผู้ใช้น้ำ ภาครัฐ และภาคเอกชน เพื่อสร้างความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพและผลลัพธ์ที่เชื่อถือได้ ซึ่งสอดคล้องกับ ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์ (2564) ผลการวิจัยพบว่า การพัฒนาหลักสูตร ได้แก่ กำหนดจุดมุ่งหมาย โดยยึดตามความต้องการของสถานประกอบการ กำหนดสมรรถนะรายวิชาโดยปรับปรุงวิชาเดิมหรือพัฒนารายวิชาใหม่ ให้สอดคล้องกับความต้องการสถานประกอบการประเมินประสิทธิภาพของการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ใน สถานประกอบการ

ด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ (Activation) พบว่า มีกระบวนการความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานมีการสรรหาบุคลากรที่มีความรู้ความชำนาญที่เหมาะสมสำหรับงาน สร้างกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้างการตระหนักรู้และความเข้าใจใน ความสำคัญของการมาร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน รวมถึงมีทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบริหารจัดการน้ำชลประทานอย่างเพียงพอ เช่น การสรรหางบประมาณที่เหมาะสม เพื่อให้สนับสนุนการดำเนินงาน และการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ที่จำเป็นสำหรับการบริหารจัดการน้ำชลประทานให้กับบุคลากรที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ บุลากร ชื่นตา (2560) ผลการศึกษาพบว่า แรงจูงใจที่มีต่อความร่วมมือทางการศึกษาในระบบทวิภาคีพบว่า แรงจูงใจด้าน ภาษีและการสนับสนุนของรัฐบาลมาเป็นอันดับหนึ่ง ส่วนแรงกระตุ้นที่สำคัญอีกประการหนึ่งคือ แรงจูงใจด้านการตกลงและการปรึกษาหารือกันภายใต้การตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการที่เข้าร่วมมือ

ด้านการสร้างความถูกต้องชอบธรรม (Building Legitimacy) พบว่า มีกระบวนการความร่วมมืออยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่า มีการสร้างระบบการบริหารจัดการน้ำชลประทานที่โปร่งใสและตรวจสอบได้ มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการติดตามและรายงาน สถานะของการจัดการน้ำชลประทาน เพื่อให้ประชาชนและผู้เกี่ยวข้องสามารถตรวจสอบข้อมูล

ได้ตลอดเวลา สนับสนุนกลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานในการบริหารจัดการน้ำ โดยเฉพาะโครงการที่มีผลกระทบเชิงบวกต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม การบริหารจัดการน้ำชลประทานมีการสร้างและปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ และมาตรฐานที่เกี่ยวข้องอย่างเคร่งครัด ไม่สอดคล้องกับ ภูัญดา ชูก้อนทอง (2557) ผลการวิจัย พบว่า สมรรถนะหลักของพนักงานส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี ด้านการยึดมั่นในความถูกต้องชอบธรรมและจริยธรรม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

2. ลักษณะส่วนบุคคลได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน ที่แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี ไม่ต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ 0.05 สอดคล้องกับ กุสุมา เขียวเพกา (2560) ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนที่ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นไม่แตกต่างกัน

3. การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในภาพรวม ด้านผลลัพธ์การดำเนินการ ด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุ-ผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ แสดงให้เห็นว่า ผลลัพธ์การดำเนินการ การมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ การวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ เป็นปัจจัยสำคัญของกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี ที่ช่วยเสริมสร้างความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานในโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี การผสมผสานปัจจัยเหล่านี้ช่วยให้สามารถจัดการน้ำได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน สร้างประโยชน์สูงสุดแก่กลุ่มผู้ใช้น้ำชลประทานและชุมชนในพื้นที่ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2566) ได้อธิบายว่าในหมวด 7 ผลลัพธ์การดำเนินการ ให้ส่วนราชการกำหนดตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับกระบวนการทั้ง 6 หมวด เพื่อสะท้อนความสามารถในการบริหารจัดการ แก้ไขปัญหา และพัฒนาองค์กร โดยมีการตั้งเป้าหมายที่ท้าทายและวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงเหตุผลกับกระบวนการ เพื่อสร้างนวัตกรรมในการแก้ไขปัญหา ปรับปรุงองค์กรในทุกระดับ และเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ไขปัญหาเชิงซ้อนผ่านการมีส่วนร่วม แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ Fung (2006) และ Bressers, H. Th. A., & Lulofs, K.R.D. (2016) สนับสนุนแนวคิดที่ว่าความร่วมมือของประชาชนในกระบวนการตัดสินใจช่วยเสริมสร้างความโปร่งใสและความยุติธรรม การสร้างวิสัยทัศน์และเป้าหมายร่วมกัน การสื่อสารอย่างชัดเจน และการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วนเป็นหัวใจสำคัญของการระดมความร่วมมือ นอกจากนี้ การเสริมสร้างความสามารถของบุคลากรและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียผ่านการฝึกอบรมและกิจกรรมต่าง ๆ จะช่วยเพิ่มความร่วมมือที่แข็งแกร่งในการบริหารจัดการน้ำ รวมถึงสอดคล้องกับการศึกษาของ Marco Nink & Jennifer Robison (2019) พบว่า ทีมที่มีส่วนร่วมสูงจะมีประสิทธิภาพเพิ่มขึ้น 17% และมีกำไรมากกว่าทีมที่ไม่มีการมีส่วนร่วมถึง

21% ผู้นำที่ส่งเสริมความร่วมมือจะให้พนักงานแสดงความคิดเห็นและรู้สึกเป็นเจ้าของงาน ซึ่งช่วยเพิ่มแรงจูงใจและการมีส่วนร่วมของพนักงานในงานและกระบวนการ

4. การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า ด้านการกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ การเพิ่มการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชนในการตัดสินใจและวางแผนงานในองค์กรเป็นสิ่งสำคัญเพื่อสร้างความรู้สึกร่วมกัน การสื่อสารอย่างต่อเนื่อง เชิญชวนให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วม และพัฒนาทักษะใหม่ ๆ เสริมสร้างความเชื่อมั่นในทีมและเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ด้านการวางกรอบความร่วมมือ ควรมีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม โดยมีบทลงโทษสำหรับผู้ที่ใช้เกินเกณฑ์ สื่อสารแผนยุทธศาสตร์และเป้าหมายของหน่วยงานอย่างชัดเจน สร้างข้อตกลงที่ชัดเจนกับผู้ใช้ น้ำและชุมชน และสนับสนุนการแบ่งปันข้อมูลเพื่อให้เข้าใจความต้องการของผู้ใช้น้ำมากขึ้น รวมถึงการตรวจสอบผลสำเร็จของแผนงานเป็นประจำ ด้านการระดมความร่วมมือ หน่วยงานด้านชลประทานและหน่วยงานอื่น ๆ ร่วมมือกันใช้เทคโนโลยีและเครื่องมือที่เหมาะสมเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน สร้างกรอบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นระบบ พร้อมทั้งเพิ่มการสื่อสารและเจรจาเพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับในความสำคัญของการจัดการน้ำอย่างยั่งยืนในทุกภาคส่วน ด้านการสนธิความร่วมมือ หน่วยงานจัดทำข้อมูลเกี่ยวกับนโยบาย กฎหมาย และข้อบังคับการใช้น้ำ เพื่อให้บุคลากรและผู้ใช้น้ำเข้าถึงและวางแผนพัฒนาน้ำชลประทานได้อย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังมีการรวบรวมข้อมูลวิชาการและเชิญผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาบรรยายเพื่อพัฒนาบุคลากร การใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมและการให้คำปรึกษาเป็นสิ่งสำคัญ รวมถึงการสร้างกรอบการทำงานที่ชัดเจนและเป็นระบบเพื่อความร่วมมือที่มีประสิทธิภาพในทุกภาคส่วน ด้านการสร้างภาวะผู้นำ บุคลากรในหน่วยงานมีความเชี่ยวชาญในการสื่อสาร จัดการปัญหา และการทำงานร่วมกัน ส่งเสริมการทำงานเป็นทีมผ่านกิจกรรมสร้างความสัมพันธ์ สร้างแรงจูงใจยกย่องผลงานเด่น สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือและการสื่อสารที่เปิดกว้าง ด้านการสร้างความต้องการชอบธรรม การสร้างความถูกต้องโปร่งใสในกระบวนการทำงาน สร้างความไว้วางใจ เสริมสร้างความร่วมมือในเครือข่าย จัดกิจกรรมสร้างสัมพันธ์และประชาสัมพันธ์ช่วยให้ประชาชนติดตาม นอกจากนี้ ควรให้ความสำคัญกับความเท่าเทียมในการเข้าถึงและใช้ทรัพยากรน้ำอย่างไม่เลือกปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวคิดกระบวนการความร่วมมือ ของ Robert Agranoff (2006) และ McGuire Michael (2006) ได้อธิบายไว้ว่า การกระตุ้นส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือ ความร่วมมือจะเกิดขึ้นจำเป็นต้องมีการสรรหาบุคคลที่เหมาะสมและทรัพยากรที่จำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายของการดำเนินงาน บุคคลที่ครอบครองทรัพยากรที่จำเป็นต่อการจัดทำนโยบาย การวางกรอบความร่วมมือเป็นการสร้างให้เกิดกรอบความร่วมมือในการดำเนินงานร่วมกัน จุดมุ่งหมายในภาพรวมของการสร้างความร่วมมือ คือ การวางแผนยุทธศาสตร์จากผู้ที่เข้าร่วมในเครือข่าย

ความร่วมมือนี้ การระดมความร่วมมือเป็นการดำเนินงานให้บรรลุถึงข้อตกลงและเกิดการปฏิบัติร่วมกัน รวมทั้งการได้รับการสนับสนุนทั้งจากคนภายนอกและภายในเครือข่ายความร่วมมือด้วย การสนธิความร่วมมือเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมและเงื่อนไขที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันระหว่างฝ่ายต่างๆที่เกี่ยวข้อง รวมถึงการเอื้ออำนวยให้เกิดการสร้างสัมพันธ์ภาพที่สร้างความไว้วางใจและส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารระหว่างกัน และแนวคิดกระบวนการในการดำเนินงานความร่วมมือ ของ John S Bryson & Other (2006) ได้อธิบายไว้ว่า การสร้างภาวะผู้นำกระบวนการความร่วมมือสร้างบทบาทผู้นำที่หลากหลาย ทั้งผู้อุปถัมภ์ที่มีอำนาจและทรัพยากร และผู้สนับสนุนที่มุ่งมั่นดำเนินงานเพื่อบรรลุเป้าหมาย การกระจายตำแหน่งผู้นำและการสนับสนุนหุ้นส่วนมีความสำคัญในการสร้างความร่วมมือที่ยั่งยืนและให้ทุกฝ่ายพร้อมรับบทบาทผู้นำในอนาคต การสร้างความถูกต้องชอบธรรม ถือเป็นเรื่องที่มีความจำเป็นต่อเครือข่ายต้องสร้างความถูกต้องชอบธรรมและความไว้วางใจ เพื่อต้องการสนับสนุนทรัพยากรจากทั้งภายในและภายนอก และทำให้เครือข่ายได้รับการยอมรับจากทุกฝ่ายผ่านการสื่อสารที่เสรีภายในเครือข่าย

องค์ความรู้ใหม่

การพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของ โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยภาพรวมพบว่า ควรเพิ่มการมีส่วนร่วมของบุคลากรและชุมชนในการตัดสินใจและวางแผนงาน มีกฎเกณฑ์ที่ชัดเจนและเป็นธรรม ส่งเสริมการสื่อสารและการเจรจาเพื่อสร้างความเข้าใจและยอมรับในการบริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน สนับสนุนการทำงานเป็นทีมและการพัฒนาทักษะการเป็นผู้นำของบุคลากร สร้างวัฒนธรรมองค์กรที่เน้นความร่วมมือและการสื่อสารที่เปิดกว้าง รวมถึงการประชาสัมพันธ์และประชุมสาธารณะเพื่อให้ประชาชนติดตามความก้าวหน้าในการบริหารจัดการน้ำอย่างมีประสิทธิภาพ

สรุปและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัยพบว่าลักษณะส่วนบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ด้านผลลัพธ์การดำเนินการด้านการมุ่งเน้นระบบปฏิบัติการ และด้านการวางแผนเชิงยุทธศาสตร์ มีความสัมพันธ์เชิงเหตุผล ต่อกระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน รวมถึงการพัฒนากระบวนการความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทาน ภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 ของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มุ่งเน้นการประชุมและสัมมนาระหว่างหน่วยงาน เน้นการสร้าง ความเข้าใจและแผนการทำงานร่วมกันในด้านการ

บริหารจัดการน้ำชลประทาน โดยมุ่งเน้นการเลือกบุคลากรที่เชี่ยวชาญ จัดสรรงบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ ส่งเสริมเทคโนโลยีและการสื่อสารที่เปิดเผยม พร้อมสร้างกรอบการทำงานชัดเจน สนับสนุนการพัฒนาโครงการและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและความเท่าเทียมในการใช้น้ำชลประทาน ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป 1) ควรมีการศึกษาถึงแนวคิดใหม่ๆ ที่คาดว่าจะส่งผลต่อการกระบวนความร่วมมือการบริหารจัดการน้ำชลประทานของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี การบริหารจัดการยุทธศาสตร์องค์กรของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี เป็นต้น 2) ควรทำการวิจัยเปรียบเทียบกระบวนความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำชลประทานภายใต้การบริหารจัดการภาครัฐ 4.0 กับโครงการในจังหวัดใกล้เคียง เพื่อสร้างนวัตกรรมใหม่ๆ ที่สามารถต่อยอดและพัฒนาความร่วมมือในการบริหารจัดการน้ำของโครงการส่งน้ำและบำรุงรักษาปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

บรรณานุกรม

- กรมชลประทาน. (2560). ยุทธศาสตร์กรมชลประทาน 20 ปี (พ.ศ.2560 - 2567). กรุงเทพมหานคร: กรมชลประทาน.
- กองพัฒนาการบริหารจัดการน้ำและการมีส่วนร่วม. (มกราคม 2562). คู่มือปฏิบัติงานและเอกสารเผยแพร่'การมีส่วนร่วม'. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <https://ppp.rid.go.th/2023/index.php/th/component/content/article/>
- กองส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน. (2563). การบริหารจัดการชลประทานโดยเกษตรกรมีส่วนร่วมด้านการส่งน้ำและบำรุงรักษา (สำหรับแนะนำเกษตรกร). สำนักงานส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน.
- กุสุมา เขียวเพกา. (2560). การมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลร่อนทอง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. ใน (วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐศาสตร์). วิทยาลัยบัณฑิตมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ฉัตรชัย พุ่มชูศักดิ์. (2564). รูปแบบการจัดการศึกษาที่บูรณาการการเรียนรู้กับการทำงานของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ใน (วิทยานิพนธ์หลักสูตรการศึกษาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). วิทยาลัยบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- บุลากร ชื่นตา. (2560). การออกแบบความร่วมมือทางการศึกษาในระบบทวิภาคีตามนโยบายภาครัฐ: กรณีศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีฐานเทคโนโลยีกับสถานประกอบการประเภทศูนย์บริการรถยนต์. ใน (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารรัฐกิจและกิจการสาธารณะ). วิทยาลัยบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- บุญยวีร์ หนูประกอบ และ วิยุทธ์ จำรัสพันธ์. (2562). รูปแบบการบริหารจัดการความร่วมมือภาคสาธารณะในการป้องกันอุทกภัย อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). วิทยาลัยบัณฑิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ภิญญา ชูก้อนทอง. (2557). การพัฒนาสมรรถนะหลักของพนักงานส่วนตำบลเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนตำบลในจังหวัดเพชรบุรี. วารสารวิชาการ Veridian E-Journal, 7(1), 395-406.
- มงคล เกศามูล, สุदारักรณ อรุณดี, และ อนันต์ ธรรมชาลัย. (2566). การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการน้ำชลประทานของเกษตรกรกลุ่มผู้ใช้น้ำ ฝ่ายส่งน้ำและบำรุงรักษาที่ 3 โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษานครนายก. วารสารการบริหารจัดการและนวัตกรรมท้องถิ่น, 5(2), 281-293.
- มนตรี นุ่มนาม. (2555). เครือข่ายความร่วมมือในการบริหารจัดการศิลปวัฒนธรรมโครงการประวัติศาสตร์และภูมิปัญญาท้องถิ่นเมืองบางขลัง จังหวัดสุโขทัย. ใน (วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์). วิทยาลัยบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ศูนย์สารสนเทศ. (2552). การจัดการความรู้ สำนักงานชลประทานที่ 14. เรียกใช้เมื่อ 2566 จาก <http://kmcenter.rid.go.th/kmc14/>
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2566). เรียกใช้เมื่อ 29 พฤศจิกายน 2566 จาก คู่มือการประเมินสถานะของหน่วยงานภาครัฐในการเป็นระบบราชการ 4.0 ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2566: <https://www.opdc.go.th/content/Mjc3Mg>.
- สำนักส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชน. (2554). กลุ่มบริหารการใช้น้ำชลประทาน. (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร: กรมชลประทาน.
- Agranoff, R., & McGuire, M. (2003). Collaborative Public Management: New Strategies for Local Governments. Washington DC: Georgetown University Press.
- Bressers, H. Th. A., & Lulofs, K.R.D. (2016). Analysis of boundary judgments in complex interaction processes.
- Fung. (2006). Varieties of participation in complex governance. Public Administration Review, 66(s1), 66-75.
- Green Samuel B. (1991). How Many Subjects Does It Take to Do a Regression Analysis. Multivariate Behavioral Research, 26(3), 499-510.

John S Bryson & Other. (2006). The Design and Implementation of Cross-Sector Collaborations: Propositions from the Literature. Public Administration Review.

Marco Nink & Jennifer Robison. (2019, February). Cooperation Is Key to an Agile Workplace. Retrieved January 21, 2024, from gallup: <https://www.gallup.com/workplace246908cooperation-key-agile-workplace.aspx>

McGuire Michael. (2006). Collaborative Public Management: Assessing What We Know and How We Know It. Retrieved January 21, 2024, from <https://onlinelibrary.wiley.com>